

Sommerbrev fra Nationalt Videncenter for Læsning 2022

Dnvilorsai, skriver en elev i 1. klasse om billedet af en bjørn, der hviler sig. Og *Dnvilorsai* bliver med lidt hjælp fra en voksen til *Den hviler sig*. Lærere og pædagoger i indskolingen vil nikke genkendende, for ja – det er en af de måder, man lærer at læse og skrive på. Man prøver sig frem, får hjælp og føres gradvist ind i skriftsproget.

Netop når vi selv prøver os frem, opdager vi, at vi kan noget med skriften. Vi kan forklare, fortælle, beskrive, diskutere, påvirke og deltage på alle mulige måder. I Nationalt Videncenter for Læsning har vi altid fokus på, at alle skal have mulighed for at deltage i uddannelse og samfundsliv, og det forudsætter bl.a. skriftsproglige færdigheder.

Derfor driver vi projekter frem, hvor netop den sproglige deltagelse er i fokus. For hvordan læser og forstår man en vanskelig tekst i naturfagsundervisningen? Altså forstår den så godt, at man kan bruge dens viden til at undersøge og forstå naturen med? Hvordan kan elever i læsevanskeligheder støttes i deres udvikling, så de kan deltage i undervisning på lige fod med andre? Og hvad med de yngste elever? De, der kommer fra dagtilbud og skal ind i skolen og dér lære fagenes sprog og nye begreber. Hvordan klarer de det?

Alt det har vi fokus på i vores projekter, og god literacypraksis er mange forskellige ting. Pædagoger og lærere må løbende tilpasse deres pædagogik og didaktik i forhold til børne- og elevgrupperne. Derfor er der en stor diversitet i de projekter, Nationalt Videncenter for Læsning engagerer sig i. Det skal I høre mere om i dette sommerbrev.

Nationale projekter

De seneste år har vi udviklet en projektmodel, hvor vi samler kolleger fra alle seks professionshøjskoler i netværk og tilknytter lokale skoler. I disse projekter arbejder vi nationalt med at udvikle god literacydidaktik og sørger samtidig for, at der sker vidensspredning ud over det ganske land.

Det gælder i projektet [Læsesucces for ordblinde elever](#), hvor vi udvikler ordblindevenlig undervisning på tolv skoler i Danmark. Ved hver skole har de ordblinde elever en lokalt tilknyttet mentor, som støtter eleverne, så de kan være aktivt deltagende i undervisningen på samme vilkår som de andre elever. Projektet udvikler og kvalificerer mentorernes arbejde, og det kræver et godt lokalt samarbejde kombineret med en stærk faglighed hos de professionelle for at få det til at lykkes. Vi har i projektet udgivet en stribe materialer, bl.a. webdok, plakater og inspirationsmaterialer til LST-undervisning.

I januar i år startede vi projektet [Naturfaglig læsning – at lære med tekster i fag](#). Også her er kolleger fra alle professionshøjskoler med, og arbejdet foregår på skoler i hele landet. Udfordringen er, at naturfagenes tekster ofte er svært tilgængelige og for mange elever ikke opleves som en ressource, men snarere som en forhindring for at tilegne sig naturfaglig viden. Derfor er der behov for at udvikle en naturfaglig læsedidaktik. Lige nu er vi i gang med at afdække, hvilke læremidler der faktisk bruges i naturfagsundervisningen, så vi kan se nærmere på, hvad eleverne forventes at kunne læse og forstå. På længere sigt skal vi undersøge naturfagenes brug af teksterne i udskolingen, og vi skal i et samarbejde mellem naturfagslærere og forskere udvikle og kvalificere en naturfaglig læsedidaktik.

Og så har vi har et tredje projekt på vej, hvor vi også er gået sammen med kolleger fra alle seks professionshøj-skoler. Det handler om Digital læsning og fagportaler og er udviklet i samarbejde med [Læremiddel.dk](https://laeremiddel.dk). Med fagportalerne er der over en årrække sket en meget stor ændring i udbuddet af tekster til skoleelever. Modaliteter, interaktionsformer, blandinger af teksttyper m.v. har betydning for elevernes læsemåde, forståelse og interaktion med tekster og fagligt indhold, men de nye digitale formatters betydning er ikke grundigt undersøgt. Det vil vi i dette projekt være med til at råde bod på.

Ud over disse tre nationale projekter arbejder vi stadig med lokale projekter på [Lolland](#), i [Høje-Taastrup](#) og [Fredensborg](#), ligesom vi arbejder videre med [elevers tidlige skriftsprogsudvikling](#).

Formidling

En af de fornemmeste opgaver for NVL er at formidle god viden fra både forskning, udvikling og praksisfeltet. Vi lægger løbende nyheder på vores hjemmeside, hvor vi fortæller om relevant forskning, samt hvad der sker i lærer- og pædagoguddannelserne og på skoler og i dagtilbud. Dette er et par af de seneste nyheder:

- [Fagtekster i gymnasiet](#)
- [Ny forskningsoversigt: Børns læselyst](#)
- [Kunsten at få litteraturen derud, hvor folk eksisterer](#)

Tidsskriftet *Viden om Literacy nr. 31* er netop udkommet og handler om [Læselyst](#). Og der er god grund til at sætte fokus på netop lysten til at læse. Det handler igen om deltagelse og ikke mindst om, hvordan man deltager. I tidsskriftet kan I blive klogere på læseengagement, fordybelse, kropsligt forankret læsning, fantasi i læsning, motivation, billedbøger, bookstagram, fortolkningsfællesskaber, bogtrivsel og børnemagt. Vi indkredser også selve begrebet læselyst og giver bud på, hvordan læselyst kan sættes i spil.

Endelig har vi lanceret en ny film i et udtryk, vi ikke har prøvet før. Det er en fireminutters collagefilm om [Faglige læsestrategier](#). Den håber vi, at I vil se og bruge i skoler og ungdomsuddannelser.

NVOL – Nationalt Videncenter om Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder

Måske har I allerede hørt det. Ellers kommer nyheden her: Der er landet en appelsin i vores turban. Vi skal etablere et nyt Nationalt Videncenter om Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder på opdrag fra Børne- og Undervisningsministeriet. Centeret placeres hos os i NVL, og vi er jo allerede godt i gang på dette område. I foråret udgav vi to store kortlægninger: [Indsatser for elever med sprogforståelsvanskeligheder](#) og [Læseindsatser i små grupper for elever med læsevanskeligheder](#). Og nu glæder vi os til at arbejde videre med området og skabe en stærk og aktiv vidensportal og et videncenter for alle, der beskæftiger sig med og interesserer sig for elever med og i læsevanskeligheder.

Så ja – det går godt i Nationalt Videncenter for Læsning. Vi har nok at se til, og vi glæder os over det gode samarbejde, vi har med jer alle.

Rigtig god sommer

Lene Storgaard Brok

Centerleder